

Katatonija - uzroci, simptomi, dijagnoza i liječenje

Katatonija je **oblik shizofrenije** s glavnim **poremećajem psihomotornih funkcija**. Ubrajamo je pod duševne bolesti, a očituje se neobičnim promjenama psihomotornih funkcija, od **potpune nepokretljivosti** i **bloкаде mišića** do njihovog **ekstremnog uzbuđenja**.

Uzroci katatonije

Katatonija se može pojaviti u kontekstu nekoliko poremećaja s kojima je povezana, a to su **neurorazvojni, psihotični, bipolarni ili [depresivni](#) poremećaj**.

Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje ne tretira katatoniju kao zasebnu kategoriju, nego je dijeli prema njezinom javljanju kao **popratnog poremećaja**. Tako postoji katatonija povezana s **drugim psihičkim poremećajem** (bipolarni, psihotični, neurorazvojni itd.) i katatonija zbog nekog **drugog zdravstvenog stanja** (ozljeda glave, cerebrovaskularne bolesti, [encefalitis](#) itd.).

Kako se manifestira katatonično stanje?

Osnovno obilježje katatonije su značajne **psihomotorne smetnje** koje mogu uključivati **smanjenu motoričku aktivnost**, ali i **ekscesivne i neobične motoričke aktivnosti**. Slučajevi ovog poremećaja mogu biti jako zbunjujući jer psihomotorne smetnje mogu varirati od upadljivog neregiranja na bilo kakve podražaje pa sve do ekstremnog reagiranja.

Simptomi katatonije

Katatonija se definira prisutnošću **tri ili više** od **dvanaest psihomotornih simptoma** i obilježja, a to su:

- **katatoni stupor** (nema motoričke aktivnosti niti bilo kakvog odnosa s okolinom),
- **katalepsija** (pasivno inducirani položaj održava se protivno gravitaciji),
- **voštana savitljivost** (blago, ravnomjerno pružanje otpora namještanju od strane druge osobe),
- **mutizam** (potpuni izostanak ili vrlo malo verbalnih odgovora),
- **negativizam** (odupiranje ili izostanak reakcije na upute ili izvanjski podražaj),
- **zauzimanje neuobičajenih položaja** (spontano i aktivno održavanje položaja protivnog gravitaciji),
- **manirizam** (neobični, karikirani pokreti koji sličje normalnim aktivnostima),
- **stereotipija** (repetitivni, abnormalno učestali pokreti bez ciljne usmjerenosti),
- **agitacija** (psihomotorni nemir i uzbuđenje koje nije izazvano vanjskim podražajima),
- **izvođenje različitih neobičnih grimasa**,
- **eholalija** (ponavljanje govora druge osobe),
- **ehopraksija** (oponašanje pokreta druge osobe).

Dijagnoza i liječenje katatonije

Kliničkom slikom moraju dominirati **barem tri (ili više) svih navedenih simptoma** kako bi se mogla dijagnosticirati katatonija i katatonično stanje. Tijekom teških stadija katatonije potrebno je **pažljivo nadgledanje** osobe kako bi se izbjeglo **samoozljeđivanje ili ozljeđivanje drugih**.

Obično se katatonija dijagnosticira kod hospitaliziranog pacijenta i pojavljuje se kod **35% osoba sa shizofrenijom**, ali većina slučajeva katatonije uključuje **osobe s depresivnim ili bipolarnim poremećajima**.

Liječenje nije posebno određeno jer se kod katatoničnog stanja uvijek prvenstveno liječi **bolest ili poremećaj uz kojeg ono dolazi**. Stoga je dominantna **farmakoterapija** uz psihoterapijske tretmane.

Katatona shizofrenija

Katatona [shizofrenija](#) je kronična duševna bolest u kojoj je **iskrivljeno shvaćanje realnosti** uz sve ostale **simptome [shizofrenije](#) i katatonije**. Ovaj oblik shizofrenije **obuhvaća krajnosti ponašanja** pa tako u jednom trenutku ne možete govoriti, pomicati se ili odgovarati, a u drugom imate hiperaktivne pokrete ili možete i nehotice oponašati zvukove ili pokrete drugih.

Ovaj oblik shizofrenije je danas **rijetkost** zbog **poboljšanog liječenja shizofrenije**. Stanje katatonije je gotovo uvijek javlja u kombinaciji s nekom drugom mentalnom bolesti.